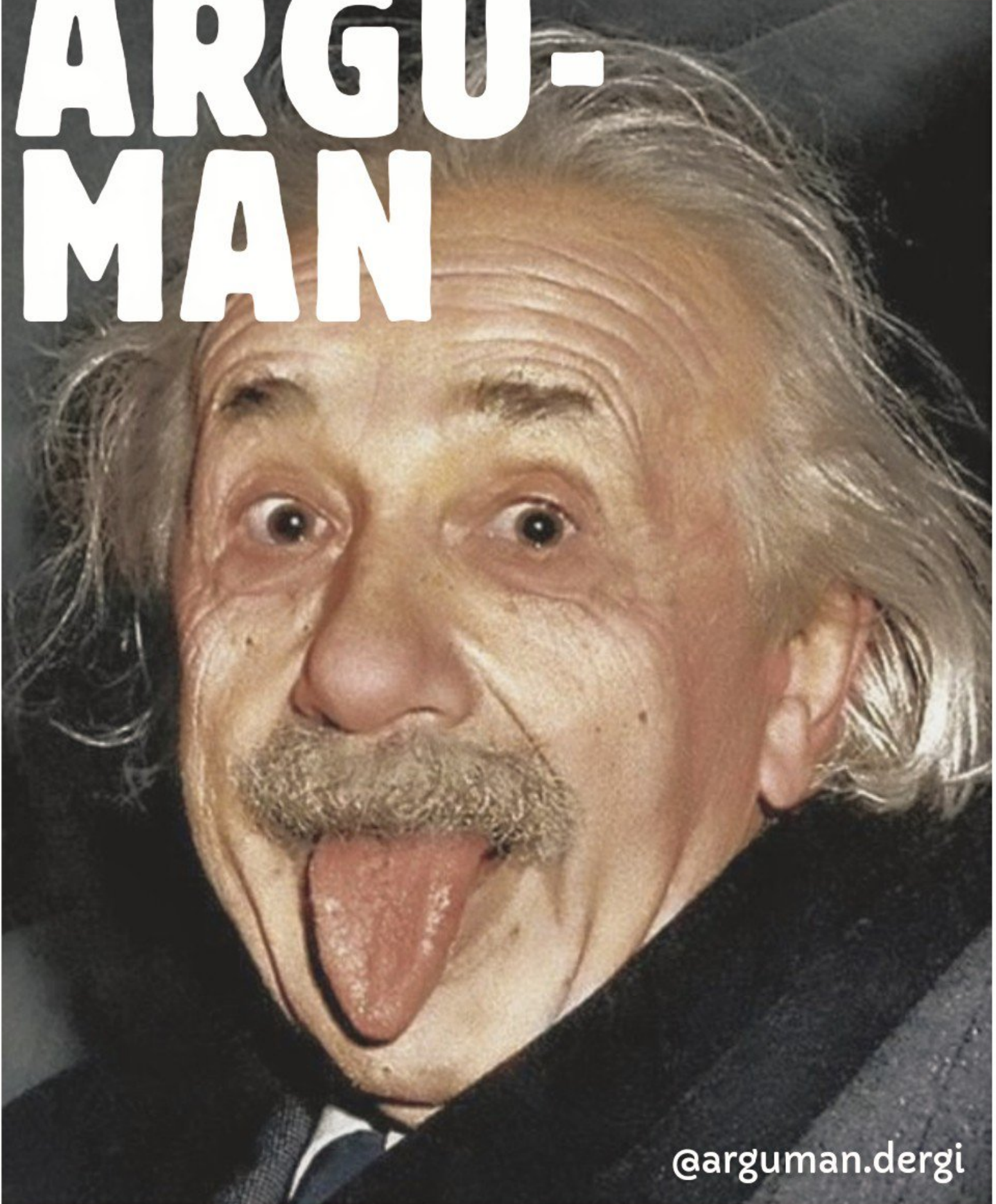
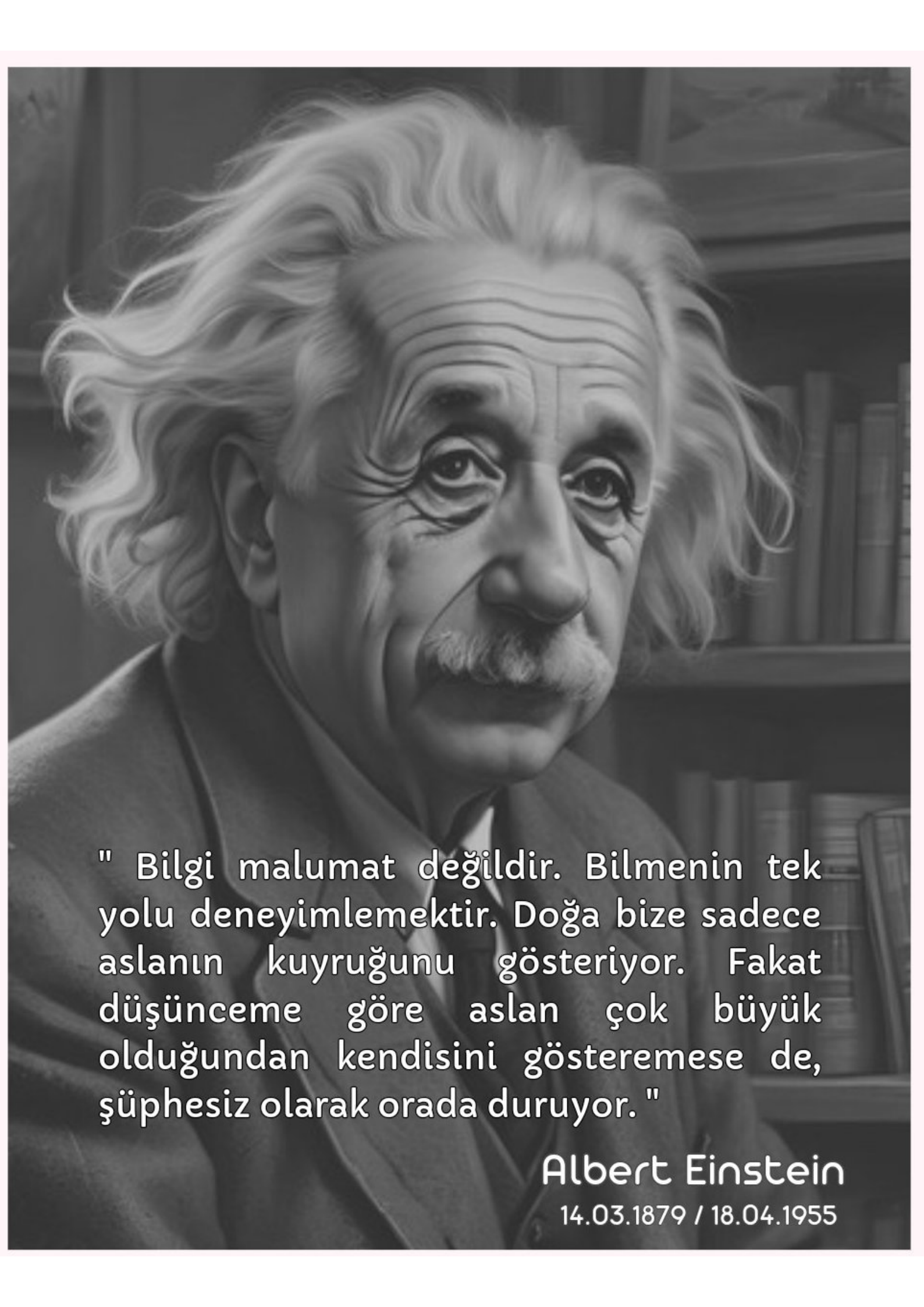

ARGÜ- MAN

Sayı : 1

@arguman.dergi

" Bilgi malumat değildir. Bilmenin tek yolu deneyimlemektir. Doğa bize sadece aslanın kuyruğunu gösteriyor. Fakat düşünceme göre aslan çok büyük olduğundan kendisini gösteremese de, şüphesiz olarak orada duruyor. "

Albert Einstein

14.03.1879 / 18.04.1955

DERGİMİZDE EMEĞİ GEÇENLER

YAZARLAR :

Burak KENÇ

İlke AVVURAN

Batuhan YILDIRIM

Sena Nur USLU

Eren DEMİRCİ

Ayşe Asya ÇARPANALI

İrem DUMLUPINAR

TASARIMCILAR :

Havvanur ÇELİK

Elif ŞERBETÇİ

Alperen DEMİR

Asiye ATALAY

Boğaçhan Yiğit ÜNSAL

EDİTÖR :

ALPEREN DEMİR

Bir çift mavi göz ışığında ...

GEZİNTİ

İÇİNDEKİLER

3

GEZİNTİ

5

NİSAN AYINDA NE OLDU

7

İNSAN İNSANIN KURDUDUR

10

İNSAN TEMBELLİĞİ HAKKINDA

14

UNUTULMUŞ ANILAR

ARGÜMAN SAYI NO :1

NİSAN 2024

GEZİNTİ

İÇİNDEKİLER

15

FATİH SULTAN MEHMET

17

SUÇLU

20

ÖNEMLİ DAVRANIŞLARIMIZ

24

KUANTUM DOLANIKLIĞI

NİSAN AYI

Nisan ayında neler oldu?

1 Nisan: Şaka Günü

1 - 7 Nisan: Kanserle Savaş haftası

1 Nisan 1921: İkinci İnönü Zaferi

2 Nisan: Dünya Otizm Farkındalık Günü

2 Nisan 1948: Yazar Sabahattin Ali (41) öldürüldü.

4 Nisan: Dünya Sokak Hayvanları Günü

4 Nisan 1997: Alparslan Türkeş (80) hayatını kaybetti.

5 Nisan 1900: Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa hayatını kaybetti.

5 Nisan 1968: ABD'li siyahi lider Martin Luther King (39) öldürüldü.

6 Nisan: Öldürülen Gazeteciler Günü

8 - 14 Nisan: Sağlık Haftası

8 Nisan: Dünya Romanlar Günü

9 Nisan 1588: Mimar Sinan (98) hayatını kaybetti.

10 Nisan 1845: Türk Polis Teşkilatı'nın Kurulması

10 Nisan 1919: Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey (35). asılsız Ermeni katliamı iddiasıyla hakkında verilen idam kararı nedeniyle idam edildi.

10 Nisan 1950: Eski Genelkurmay Başkanı ve Milli Mücadele komutanı Mareşal Fevzi Çakmak (74) hayatını kaybetti.

10 Nisan 2004: İş insanı Sakıp Sabancı (71) hayatını kaybetti.

11 Nisan: Dünya Parkinson Günü

12 Nisan 1931: Türk Tarih Kurumu kuruldu.

12 Nisan 1937: Şair Abdülhak Hamid Tarhan (85) hayatını kaybetti.

12 Nisan 1961: Sovyetler Birliği uzaya ilk insan gönderdi. Astronot Yuri Gagarin 108 dakika kaldı.

13 Nisan 1909: Meşrutiyet
Devrimine karşı gerici
"31 Mart" ayaklanması başladı.

14 Nisan: Dünya Yunus Günü
14 - 20 Nisan: Şehitler Haftası

15 Nisan: Dünya Sanat Günü
15 Nisan 1912: Titanic gemisi Atlantik denizinde battı.
15 Nisan 1980: Yazar Jean Paul Sartre (75) hayatını
kaybetti.

16 Nisan: Dünya Biyologlar Günü

17 Nisan 1940: Köy Enstitüleri kuruldu.
17 Nisan 1993: Cumhurbaşkanı Turgut Özal (66), geçirdiği
kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

18 Nisan: Görelilik teorisinin mucidi olarak bilinen ünlü
fizikçi Albert Einstein hayatını kaybetti.

19 - 25 Nisan: Kitap Günü ve Kütüphaneler Haftası

23 Nisan: Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
23 Nisan 1920: TBMM açıldı.

25 Nisan 1915: Çanakkale'de kara harekatı başladı.
25 Nisan 1941: Atatürk'ün yaveri, asker ve siyasetçi Salih
Bozok (60) hayatını kaybetti.

26 Nisan 1986: Sovyetler Birliği'nde Çernobil nükleer
santral faciası yaşandı.

27 Nisan 1909: '31 Mart' Gerici isyan bastırıldı. Hürriyet
devrimi ilan edildi. 2. Abdülhamit tahttan indirildi.

29 Nisan 1916: Kutul'amare Zaferi yaşandı. Ve böylece 13
bin İngiliz askeri 500'e yakın subayla birlikte esir alındı.

NİSİS AYI

"İnsan insanın kurdudur."

(Homo Homini Lupus)

Bu meşhur sözün altında bir Thomas Hobbes'un felsefesinin önemli bir kısmı yatıyor. İngiliz Filozof Thomas Hobbes 5 Nisan 1588 yılında doğmuş bir 17.yüzyıl filozofudur. Hobbes var olan her şeyin maddenin ve hareketin neden olduğunu düşünüyordu. Çağdaşları materyalist düşüncelerinden ötürü onun ateist olduğunu düşünüyorlardı. Hatta bundan ötürü sık sık katoliklerle sıkıntı yaşıyordu. Hobbes dönemin önemli kişileriyle yakından temaslara kurmuş ve bazılarının düşüncelerini alıp geliştirmiştir. Bu önemli kişilerden birisi de İngiliz bilim insanı, devlet adamı ve filozof olan Francis Bacon.

Bacon'ın Aristotelesçi görüşlerin çöpe atılması gerektiği düşüncesiyle fikir birliğine vardı. Bacon'ın tümevarım yöntemini benimsedi. Ayrıca Galileo ve Cassendi ile tanıştı ve bu sayede astronomiye merak sardı. Aynı zamanda felsefi iletme aracı olarak geometri ile uğraştı.

Katoliklerle sorunu olan Hobbes güçlü bir monarşiyi savunduğu için parlamento ile de sorunları vardı. Descartes'ı sıkı sıkı eleştirmesiyle bilinir. Descartes'ın düşünen töz fikrini anlamsız bulmuştu buna karşıt olarak materyalist bir tutum izledi. 'İnsan insanın kurdudur' (homo homini lupus) ifadesine geçmeden Hobbes'un özgürlük ve irade hakkındaki düşüncesine değinmek doğru olacaktır. Hobbes insan zihninde 'irade' hiçbir şey ifade etmediğini düşünüyordu. Irade yerine arzusun varlığını savunuyordu ve özgürlüğü ise arzu edilen şeyin yapılması olarak görüyordu. Dolayısıyla Hobbes için özgürlük serbestlikti ve mutlak bir arzuydu. Hobbes eylemlerin nedenleri olduğuna inanıyordu ama yaptıklarımızdan yasal olarak sorumlu tutuluruz çünkü olaydaki irademizden dolayı cezalandırılırız. Bunun amacı ise başkalarını suçtan ve yanlış davranmaktan caydırmak içindir. Bu düşüncelerin 'insan insanın kurdudur' felsefenin oluşmasında etkisi vardır.

Hobbes Leviathan eserinde bu ifadeye ilk defa yer verir. Hobbes'un düşüncesine göre insanlar doğuştan eşittir. İnsanların kendilerine ait özellikleri ve yetileri onları birbirlerine karşı eşit kılar. Örnek verirken doğal ortamında olan iki insan düşünelim birisinin atletik, çevik vücut özelliği var ve bununla hayatta kalıyor diğerkinin ise gelişmiş zeka özelliği var ve bununla hayatta kalıyor. Bu doğal ortamın güvenlik ve korunma ihtiyacından ve de korkudan doğan bir kargaşa ve anarşi ortamı var bu ortamı körükleyen en önemli unsur ise Hobbes'un bahsettiği özgürlüktür.

İnsanların kendilerini korumak için güçlerini kullanması ve şiddete başvurmaya ise doğal hak olarak adlandırılıyor. Bu ortamda herkes gücünü kullanarak egemen olmaya çalışıyor. Hatta bu durum Leviathan'da 'herkesin herkesle savaşı' (bellum omnium contra omnes) olarak ifade ediliyor. Hobbes bu doğal yasaların kontrol edilmesi gerektiğini düşünüyor yani bir denetim mekanizması oluşturmak istiyor. Devletin ve hükümetin doğuşu Hobbes'a göre bu düşünce sonucunda ortaya çıkıyor. Güven içinde yaşamak isteyen insanlar doğal haklarından ve güçlerinden feraget ederek tüm o haklarını bir hükümdara devrederek bir toplum anlaşması ortaya çıkarıyorlar. Hükümdar ise karşılık olarak güvenlik, adalet yani hukuk sistemi, eğitim, hizmet vb. şeyler sunuyor. Ancak Hobbes'un hükümdarı totaliterdi.

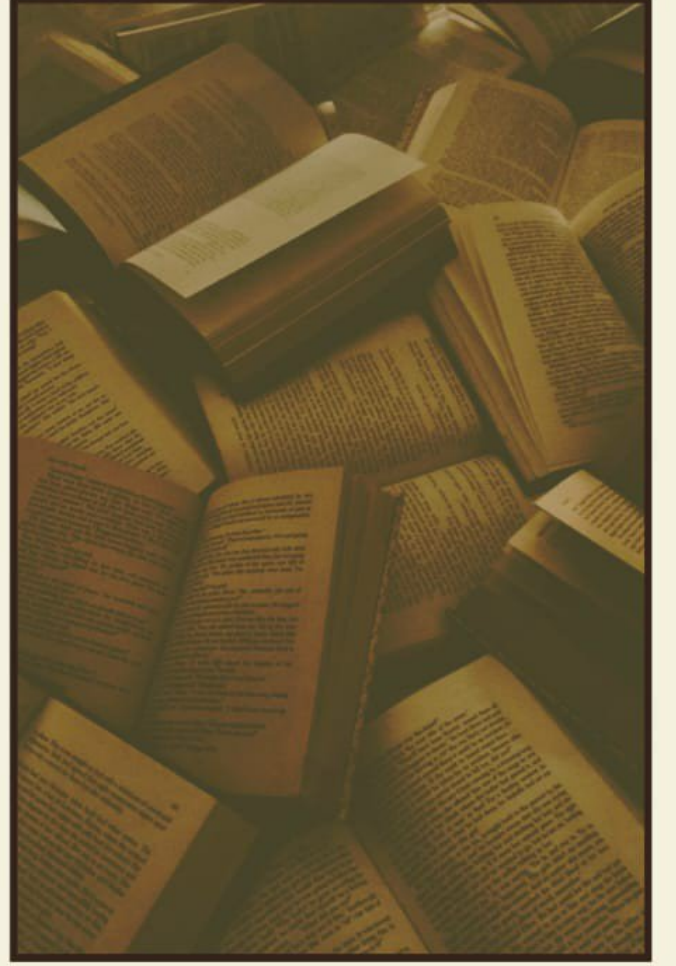

**İnsanların yaşam -
larında söz hakkı
olan, yasaklama gibi
yetkilere sahipti.
Yasalar hükümdarın
emrindeydi. Özetle
bu sözün altındaki
düşünce insanın
doğal durumundaki
kargaşadan oluşan
korku ve kaosu
anlatmaktadır.**

İNSANIN TEMBELLİĞİ HAKKINDA

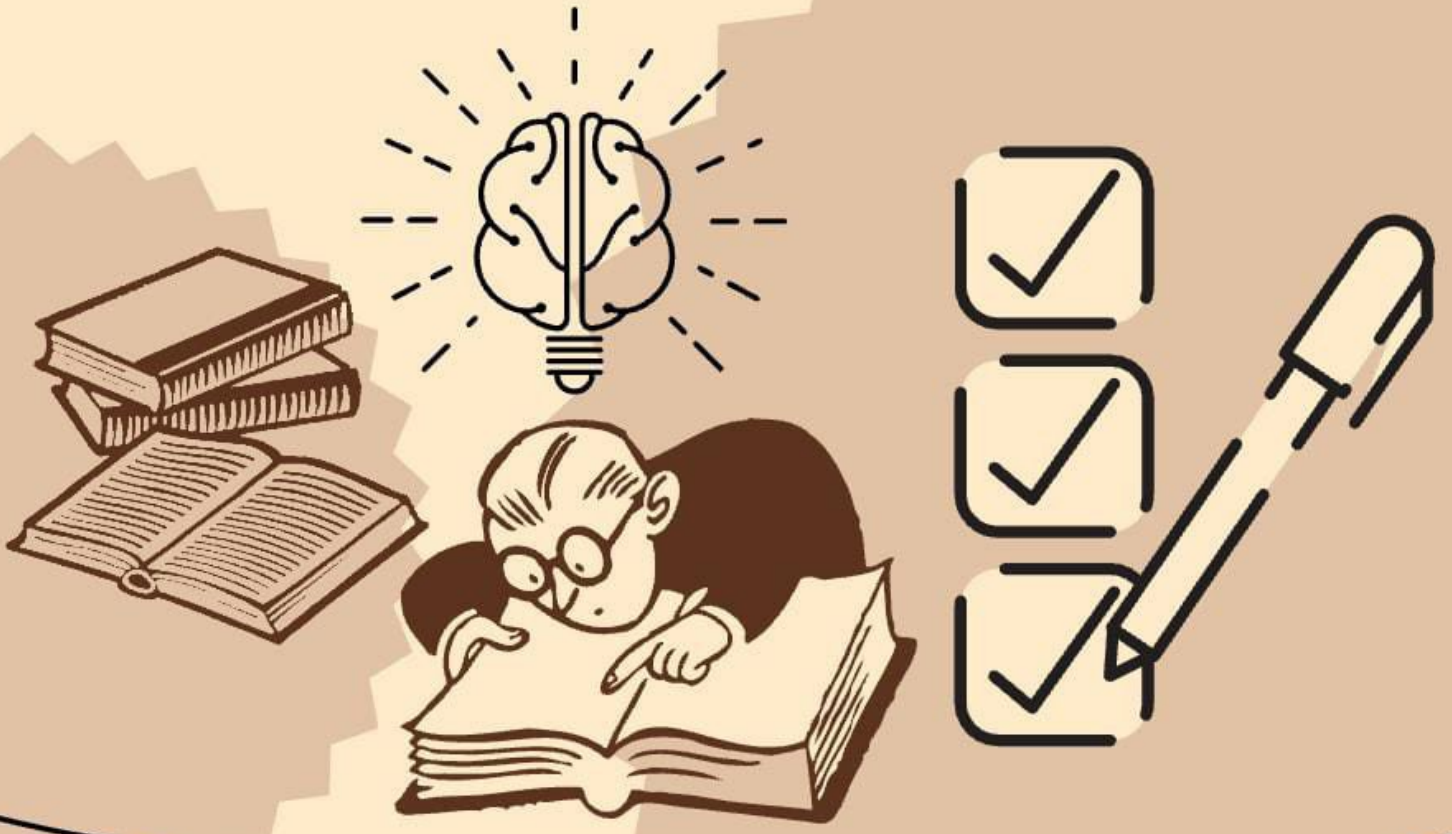
Tembellik nedir tembellik herkesin 1 saatlik planlayıp yapacağı bir işi sonradan yapmayıp "ya bugün de tembellik ettik" veya boş geçirdiğin bir günün akşamında " bugün de tembellik ettik" gibi 21. Yüzyıl insanı tembellik bakış açısından çok bence insanın gelişmeme arzusu ve ileri gitmeme çabasıdır bence tembellik sabah 8 yerine 10 da kalkmaktan öte kalkmama arzusudur veya insanın hayatta kalmaya çabalamama çabasıdır bence tembellik ağustos böceği ve karıncadaki ağustos böceğidir hepimize romantik gösterilen ağustos böceği yazın hayatta kalma çabasına

girmedeği için kışın ölür karınca kadar çalışkan olmak da insan doğasında bulunmamakta karınca morali bozuk olduğu bir gün veya yazın en tatlı ve sıcak haftasında suya girip güneşlenme veya evden çıkmayıp yatma hakkına sahiptir fakat bu onu tembel yapmaz yada kışın yaptığı gibi inine kapanıp 3 ay yatabilir bu da tembellik değildir tembellik olmamak insanın 7 24 çalışırken arada verilen 1 saat 1 gün ara değildir tembellik insanın yaşamak için 7 24 çalışmamasıdır. Tembellik en küçük manada budur ama birde büyük tembellik vardır bu ise insanın kendini geliştirmemesi cahil ve hayattan bir haber kalması kendi ubermenchini arayıp bulamaması kendi potansiyelini fark edememesidir.

Hayatta hemen hemen hepimiz küçük manada tembel değilizdir eğer intihar etmiyorsak ama birçoğumuz büyük manada tembeldir bunun sebebi hem dolaylı yoldan sistem ve insandır nasıl mı insanlar belirli bir sistemin organizasyonun veya topluluğun içinde doğduklarında büyük tembellik yaşarlar bunun sebebi insanlara kendini keşfetme çabasındansa hele ki bu 21.yy da daha fazladır sisteme uymaları ve sistemde kalmaları öğütlenir insanlar ilk çağ insanların yaptıkları takaslar gibi mutluluklarını satıp onlara mutluluk olarak gösterilen konforlarını alırlar tutkularını satıp günlük birkaç saatlik veya yılda birkaç haftalık rahatlıklarını veya hayatta kalmak için olan rahatlıklarını satın alırlar insanlar ömürlerinin sonuna geldiklerinde ise her ne kadar ne güzel yaşadık gibi veya ben yaşayacağımı yaşadım gibi ifadeler belirtselerde içlerinde bir pişmanlık veya karmaşıklık vardır bu durumu alfred adlerin savunma mekanizmasıyla geri plana itmeye çalışırlar çünkü sistemleri onlara sunduğu yapay yaşama göre uyumlu yaşamışlardır ve şu an sistemin öğretilerine göre 70 yaşında biri sabah parklara gidip simit yemeli arkadaşlarıyla oturmalı bayramlarda torunlarıyla veya haftada bir torunlarıyla ilgilenmelidir ama bu kişiye zevk vermez sadece sistemin öğretisi gibi yaşadığı için ben doğru bir hayat yaşıyorum hissi verir yaşamının sonunda ise sisteme uyduğu kadar skorlanır sistemin içinde gösterdiği başarısı kadar bu başarı onun yaşamını uzatır veya cenazesinde arkasından ağlayan ne iyi müdürdü be feryatlarını çoğaltabilir kendini sözde ölümsüzleştirir ama 10 yıl sonra çoğunun resimlerden hatırladığı bir adam haline gelir sistem dayatması yapay hayatında bu adam tembel değildir çünkü sisteme uymuştur ama kendi potansiyeli ve zevklerini bulmadan mahrumdur toplumda idol olarak gösterilen bu kişi hayattan o kadar da zevk almamıştır bunun sebebi onun sisteme karşı çıkacak cesaretindense sistemde parlayan büyük bir tembel olmasıdır.

Sistemin oluşmadığı dönemde yani taş devrinde insanlar sistem veya topluluk dışındalardı bu insanlar hayatta kalma çabasında idiler bu insanlar hayatlarını yaşama ve hayatta kalmaya odakladıkları için yeni buluşlar yaptılar ama zorlu şartlardan dolayı bu buluş ve kendini bulma çabası çok zordu aslında küçük tembel değillerdi ama büyük bir çoğunluğu büyük tembeldi bu antik yunana geldiğinde daha azalır sistemler insanlar üzerinde yapay yaşam etkisi yoktu sadece bireyleri bir arada yaşayıp ölümleri azaltmak içindi bireyler istedikleri gibi yaşamaktaydılar bu yüzden yine çoğu küçük tembellikleri olmazken diğer çağlara göre insanlar büyük tembel de değillerdi kendilerini buldular zevklerini belirlediler tutkularının peşinden koştular kendilerini potansiyellerine adadılar ta ki ortaçağya ve kilise baskılarına kadar o zamanlar insanlar küçük tembellikde değildiler aslında insanlık var olduğundan beri insanlar hiçbir zaman küçük tembellik yapmadı ortaçağdaki insanlar yapay yaşamlara ve görmedikleri dünyaya uydular vadedilen dünyanın veremediği haz istediklerinin olması tembel olma isteğini bastırabilecekleri bir dünya rahatlık ve tembellik isteği dinlerle de doğmuştur çünkü semavi dinler insanlara emirleri ve sistemleri gibi

yaşamaları sonucunda sınırsız haz tembellik ve 60 yıllık hayatlarında kilise ve yaşamak için çalışmaları sonucunda 500 yıllık uyku ve zevk dolu istekleri dolu hayalleri dolu yaşam vadeder bunun sonucunda insan dinlerle baskılanır ve büyük tembellikliklere sürüklenir hem dinler onların yaratıcı olmalarını da ister bu büyük tembellikten kurtulacak olan insanların köprüden önceki girdikleri son çıkıştır insanlar buluş yapabilir insanlar şirket kurabilir insanlar kendi minik sistemlerini kurabilir bunun sonucunda minik büyük tembellik tavizleriyle insanlar sistemden çıkmaz ve sistemin bağımlısı olur kurulan şaşırtma sistemine kanar sanayi devriminden sonra ise insanlar ve insan gücüne ihtiyaç artar büyük tembelliklerden çıkan sayısı önceden azdır sebebi sistemin tam baskıcı ve her yerde olmamasıdır sistem artık dağ başlarında var olur sistem sistemin devamını sağlayacak sistem polislerini okullarda yetiştirir sisteme uymadıkları zaman kişiler dışlanır ve toplumdan kötü örnek oldukları için uzaklaştırılır sisteme tembellik korkunç empoze edilir fakat tembelliğin tanımını da sistem oluşturur tembellik sistemce sisteme uymamaktır sistem kendini süsleriyle yeniler önceden fabrikada 9 saat çalışmak büyük bir başarıyken şimdi piyano çalmak büyük bir başarı sistem yenilemesi hızlanır hazlar parayla ölçülür sizin iphone xyz plusınız yoksa siz yeteri kadar çalışmamış tembel ve hayattan zevk almayan kişilersiniz starbucksta oturmuyorsanız yeteri kadar popüler biri değil veya dinlenmemişsiniz rahatlamıyorsunuzdur haftada birkaç kadeh viski içmezseniz kafanız dağılmaz matematikten 60 alırsanız hayatta başarısız olursunuz yılbaşını evde uyuyarak geçirirseniz kötü bir yıla sahipsiniz tatilinizde yeteri kadar paylaşım yapmazsanız ezik ve hayattan tad almazsınız bunun gibi birçok sistemin getirdiği hazlar ve konforluklar vardır bunlar yapaydır ve sizi büyük tembel yapar .

Bellek ya da diğerk adıyla hafıza insan beyninin temel unsurlarındandır. Deneyimlerimizi ve kimliğimizi şekillendiren bu süreç bazen zayıflar, hatta bozulur. Tam olarak bu noktada amnezi kavramı devreye girer. Amnezi bellek kaybı olarak ifade edilir ve birçok farklı türü vardır.

En yaygın türlerinden biri retrograd amnezidir. Genelde çocukluk dönemindeki olayların unutulmasıyla ortaya çıkar. Bu amnezi türünde kişi geçmiş deneyimlerini hatırlayamaz. Bu durum genelde travmatik bir olay sonucunda oluşur ve hastanın hafızasında bir boşluk bırakır. Kişi olay öncesi yaşamını hatırlamakta zorlanır. Tedavisi mümkün olan bir durumdur.

UNUTULMUŞ

ANILAR

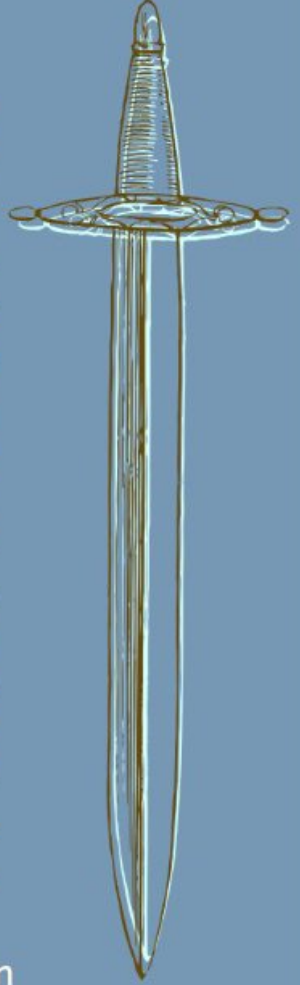
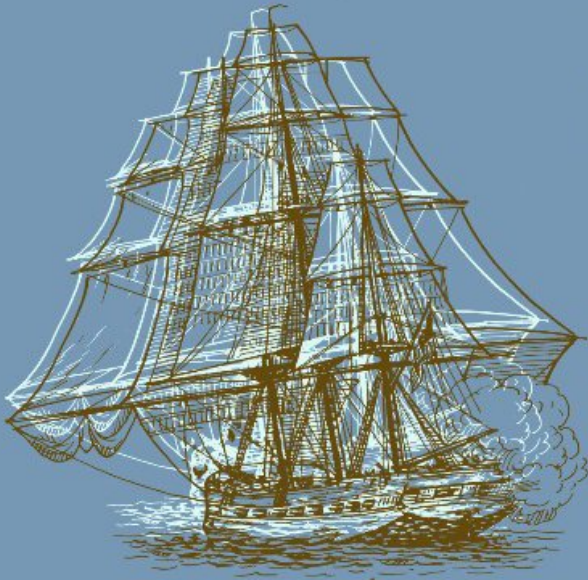
Bir diğerk önemli amnezi türü antegrad amnezidir. Bu amnezi türü yeni bilgilerin öğrenilmesinde çekilen zorlukla kendini gösterir. Bu durum genelde nörolojik temellidir ve beyin travması (darbe vb.), ilaçların yan etkileri gibi durumlarda ortaya çıkar. Kişi geçmişte ve geçmişte öğrendiklerini hatırlarken yeni deneyimleri öğrenmekte zorlanır. Amnezinin sebepleri ve tedavisi oldukça çeşitlidir. Az önce bahsettiğimiz gibi beyin hasarı, travma, stres gibi psikolojik faktörler ve nörolojik bir sürü faktör amnezinin ortaya çıkmasına yol açabilir. Tedavi genelde altta yatan bu sebeplere bağlı olarak değişir ve bireyselleştirilmiş bir yaklaşım gerektirebilir. Kognitif terapi, ilaç terapisi, rehabilitasyon ve psikoterapi gibi yöntemler kullanılabilir.

Amnezi vakaları insan kimliği ve yaşam deneyimin üzerinde derin etkileri olan belleğin önemini vurgular. Bu nedenle bu konu üzerinde yapılan araştırmalar hem bireyin hem de toplumun sağlığı açısından önemlidir.

FATİH SULTAN MEHMET

Fatih öyle birisiydi ki çağ açmış, devletten imparatorluğa geçmiş, Osmanlı'da yeni bir başlatmış, kültürel ve bilimsel gelişimde çığır atlamış, fetih üstüne fetih yapmış ... Tahtta çıktığı ilk günden beri İstanbul'u fethini düşünmüş babasının, amaçlarının, dünyanın alamadığı İstanbul'u o fethetmişti. 1454'de Sırbistan seferine çıkmış ve kendisine bağlamıştı. 1460 yılında Mora Yarımadasını almasıyla önemli bir bölgeyi hakimiyet alanına almış ve 1461 yılında Trabzon'u fet-

hetmesi ile Rum birliğine son vermişti. Harap olmuş İstanbul'u Osmanlının hem kültür hemde siyasi başkenti yapmıştı.

1462 yılında Eflak'ı, 1463 yılında Bosna'yı , 1478 yılında Arnavutluğu fethetmiş ve Rumelide siyasal birliği sağlayarak kendisine tehdit olabilecek devletlere son vermişti. 1474 yılında Gedik Ahmed Paşa komutasında Kırım ilhak edilmiş ve Karadeniz ve kıyıları Türk gölü haline gelmişti. Boğazlarda ha-

kimiyet kurulmuş, Balkan sınırları Tuna'ya kadar ilerlemiş , Anadolu ve Rumeli topraklarını birleştirmiş, Bürokrasiden saray teşkilatına , maliye alanından askeri örgütlenmeye kadar birçok alanda reform ve düzenleme yapan Fatih ayrıca Osmanlıda eğitimin, bilimin, idarinin, hukukun ve devletin siyasi yapısını şekillendirerek Osmanlının gelecekteki ideolojisinin temellerini atmış .

SUÇLU

Azra, koşar adımlarla ilerliyordu. Bir yandan da arkasına bakıyordu. Polislerin mahalleye gelip gelmediklerini kontrol ediyordu. Nefes nefeseydi. Olacaklardan çok korkuyordu. Evin önüne gelince durdu. Derin bir nefes aldı. Burnuna toprak kokusunun geldiğini hissetti ve rüzgar genç kızın saçlarını savururdu. Nihayet kapıyı çaldı. Bir dakika bile geçmeden kapı açıldı. Azra, telaşlı gözlerle en yakın arkadaşı Ayça'ya bakıyordu. Arkadaşının başının dertte olduğunu anlayan ev sahibi, Azra'nın kolundan tuttuğu gibi içeri çekti. Ardından kapıyı kapattı. Birlikte salona geçtiler. Ayça, "Canım, iyi misin? Su falan ister misin?" Diye sordu. Azra, yere doğru gözlerini kırpmadan bakıyordu. Arkadaşı sorana kadar susadığını fark etmemişti. Gözleri dolu dolu Ayça'ya baktı. "Bir bardak suya hayır demem." Diye yanıt verdi. Ayça, hemen ayağa kalktı. Mutfaka gidip bir bardak su doldurdu. İçinde tuhaf bir korku vardı. Eliyle kalbini tuttu. "Allah'ım sen bize yardım et." Diye dua etti. Ardından arkadaşının yanına gitti. Bardağı uzattı. Talihsiz misafir, suyu bir dikişte bitirdi. "Teşekkür ederim. Çok iyi geldi." Diyerek bardağı kenara koydu. Ayça, koltuğa oturup arkasına yaslandı. Ellerini göğsünde kavuşturdu. Ciddi bir tavırla, "Artık anlatacak mısın?" Diye sordu. Azra, gözlerini kaçırdı. Utanıyordu. Arkadaşından utanıyordu ama yaptıklarından değil onu zor durumda bıraktığı için utanıyordu. Elleriyle saçlarını arkaya atıp anlatmaya başladı:

-12 Mart 1971 muhtırasının ardından bir sürü yasak kitap ortaya çıktı. O kitapları evlerinde bulunduran, okuyan herkese ceza veriliyormuş

Polis bizim evi de aramaya gelmiş. Biliyorsun bende yasak kitap çok. Evde babam olduğu için onu alıp götürmüşler. şimdi de her yerde beni arıyorlar. Ben de tüm bu olanları komşulardan öğrendim. Sığınacak kimsem olmadığı için sana geldim. Ayça, tüm bunları duyunca arkadaşına sıkı sıkı sarıldı. "İstediğın kadar burada kalabilirsin." Diye cevap verdi. Azra, bu cevap karşısında şaşırmıştı. "Senin başını belaya sokmamdan korkmuyor musun?" Diye sordu. Ayça, gülümsedi. "Başıma geleceklere razıyım," diyerek gözlerini kaçırdı. Ardından iki dost mutfağa gidip kendilerine yiyecek bir şeyler hazırladılar. Mutfakta oturup sohbet ede ede yemeklerini yediler. Ayça, halinden memnundu ama nedense Azra'nın içinde tuhaf bir his vardı. Bu his, genç kızın bütün bedenini ele geçirmişti. Hem başına geleceklerden korkuyor hem de babası için endişeleniyordu. "Sence babama bir şey yaparlar mı? Onun için çok endişeleniyorum." Ayça, verecek bir cevap bulamadı. "Zor zamanlardan geçiyoruz. Ne yapacaklarına dair en ufak bir fikrim yok. Demekle yetindi. Azra'nın yüzü düştü. "Beni yakalayınca babamı bırakacaklarını bilsem bir saniye bile saklanmazdım. Gider teslim olurum ama biliyorum. İkimizi de serbest bırakmazlar." Azra, bunu söyledikten sonra ağlamaya başladı. "Benim yüzümden babamın başı yandı." Ayça da arkadaşını teselli edecek bir kelime bulamıyordu. O da en az arkadaşı kadar üzgündü. Onlar konuşurlarken kapı çaldı. Ayça, üstünü başını düzelttikten sonra kapıyı açmaya gitti. Gelen Ayça'nın kocasıydı. Ergun, selam vererek içeri girdi.

Azra'nın burada olmasını garipsememişti ama yine de Ayça olan biteni eşine anlattı. Ergun, Azra'nın burada saklanmasından rahatsız olmuştu fakat duygularını belli etmedi. Her şey gayet normalmiş gibi sohbet ettiler. Ayça, Ergun'a yemek hazırlamak için mutfığa gitti. Fırsattan istifade eden Ergun, Azra'ya şöyle dedi:

- Biliyorum. Kitap okumak kötü bir şey değil. Bundan dolayı ceza almak istemiyorsun ama nereye kadar saklanacaksın? Üstelik burada kalarak bizi de riske atıyorsun. Senin arkadaşlığın bu mu? Kendini korumak için arkadaşını riske atmak mı dostluk?

Azra, duydukları karşısında şaşırmış ve üzülmüştü. Gözlerini kocaman açtı:

- Azra burada kalmamdan rahatsız olursa ancak o zaman giderim.

- Sence karım senden rahatsız olur mu? O, kendinden başka herkesi düşünür. İşin sonunda ceza alacağını bilse yine de seni göndermez. Onu en az sen de benim kadar tanıyorsun. Hayatında bir kere başkaları için bir şey yap ve kimseyi riske atmadan teslim ol.

Ergun'un söyledikleri Azra'nın suratına tokat gibi çarpmıştı. Genç kız belki de ilk defa kendini sorgulamaya başladı. Ben gerçekten bencil miyim? Diye düşündü. Sonra aklına babasını yalnız bıraktığı geldi. Bütün bu yaptıkları için pişmanlık duydu. "Haklısın Ergun." Diyerek ayağa kalktı. Ayça'nın yanına gitti. Arkadaşının ellerini sıkı sıkı tuttu. "Her şey için çok teşekkür ederim. Her zamanki gibi kendini hiç düşünmeden beni korudun ama burada kocanla mutlu bir hayatın var. Benim bu mutluluğu mahvetmeye hakkım yok. Burada kalarak sizi de riske atıyorum. Üstelik babam da suçsuz yere yakalandı. Benim gidip teslim olmam lazım. " Dedi ve arkadaşına sarıldı. Ayça, ona engel olmaya kalktı ama Azra, arkasına bile bakmadan gitti. İşlediği suçun arkasında durup teslim oldu.

ÖNEMLİ
OLAN

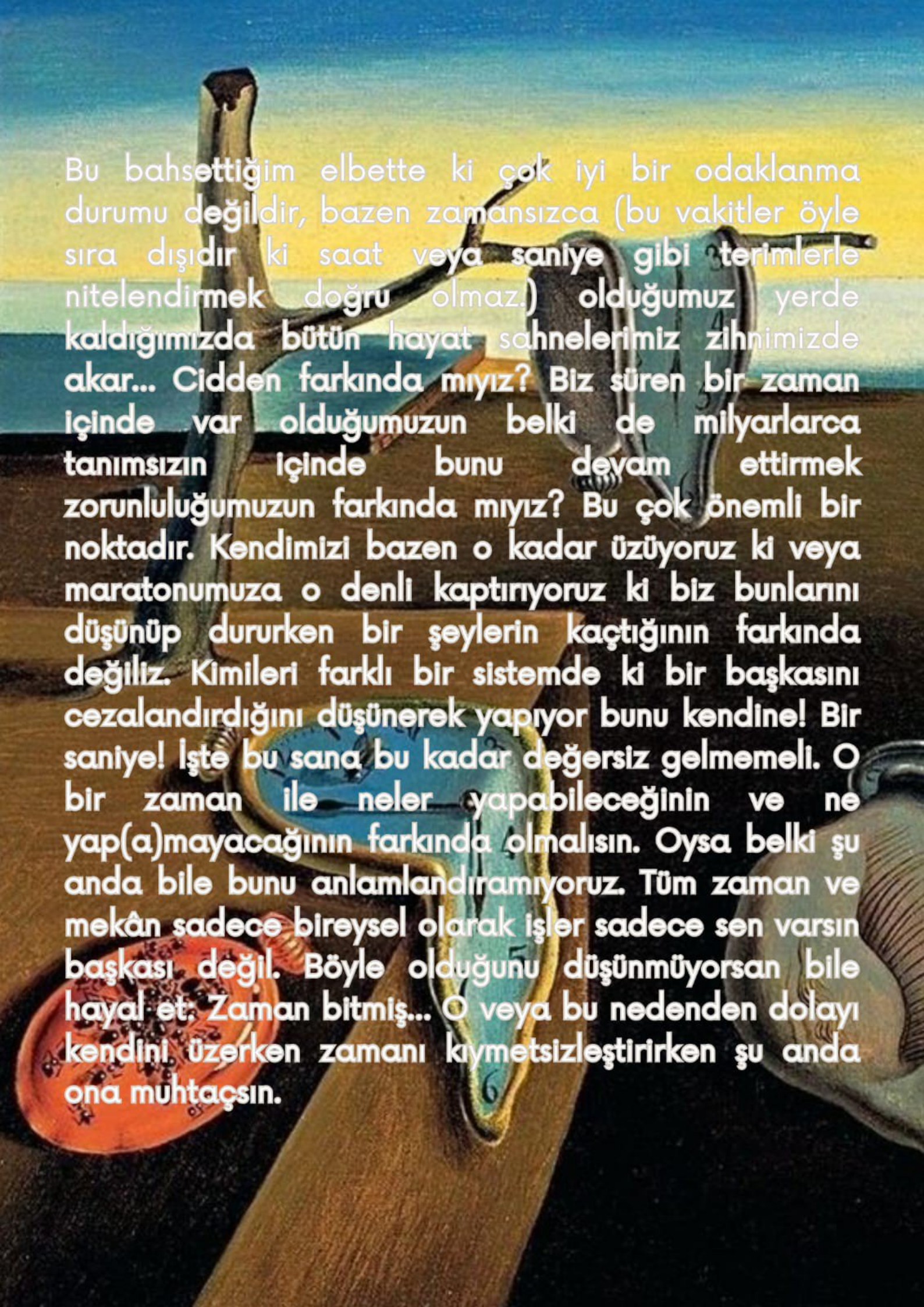

DAVRA- NIŞLARIMIZ!

Kendi davranışlarımızı net görme perspektifinden yoksunuz.

Kendi düşünce kalıplarımızın ne zaman ki sorunlu hale geldiğini fark edemeyecek kadar yakınız, işte o vakit kendimizi fazla kaptırmışızdır. Bazen o kadar görmüyoruz ki hayat, kirpiğimizin yanından geçerken bile onu görmüyoruz veya bazılarımızın durumu daha da vahim: onu görmezden geliyoruz. Bu kadar mühim olan ne? Bizi hedef noktamızdan alıkoyacak kadar, fikirlerimizi beyan edemeyip içimize atacak ve yahut da kendimizin her önemli bir saniyesinden bile vazgeçirecek kadar...

Bu bahsettiğim elbette ki çok iyi bir odaklanma durumu değildir, bazen zamansızca (bu vakitler öyle sıra dışıdır ki saat veya saniye gibi terimlerle nitelendirmek doğru olmaz.) olduğumuz yerde kaldığımızda bütün hayat sahnelerimiz zihnimizde akar... Cidden farkında mıyız? Biz süren bir zaman içinde var olduğumuzun belki de milyarlarca tanımsızın içinde bunu devam ettirmek zorunluluğumuzun farkında mıyız? Bu çok önemli bir noktadır. Kendimizi bazen o kadar üzüyoruz ki veya maratonumuza o denli kaptırıyoruz ki biz bunlarını düşünüp dururken bir şeylerin kaçtığıнын farkında değiliz. Kimileri farklı bir sistemde ki bir başkasını cezalandırdığını düşünerek yapıyor bunu kendine! Bir saniye! İşte bu sana bu kadar değersiz gelmemeli. O bir zaman ile neler yapabileceğinin ve ne yap(a)mayacağıının farkında olmalısın. Oysa belki şu anda bile bunu anlamlandıramıyoruz. Tüm zaman ve mekân sadece bireysel olarak işler sadece sen varsın başkası değil. Böyle olduğunu düşünmüyorsan bile hayal et: Zaman bitmiş... O veya bu nedenden dolayı kendini üzerken zamanı kıymetsizleştirirken şu anda ona muhtaçsın.

zaman ve mekan

Sana özeldir.

ÖNCEKİ SAYFA DA BAHSETTİĞİM
ÜZERE ZAMAN VE MEKÂN SANA
ÖZELDİR. SADECE SEN VARSIN BUNUN
KARŞILIĞI YALNIZLIK MANASINA
GELEBİLİR BİLMİYORUM BU SANA
KALMIŞ. SENİ EN İYİ SEN
TANIMLANDIRIRSIN. AYNI ZAMANDA
BU BAŞKA İNSANLARI DA ASLA
TAMAMIYLA TANIYAMAYACAĞIN VE
ANLAMLANDIRAMAYACAĞIMIZ
ANLAMINA GELİR.

Çünkü insan tektir her ne kadar bir
"çevremiz" dostlarımız olsa da bunlar
benliğimizde bir şey ifade etmez. Her
şeyi bir temel üzerine insan kendi inşa
eder, etmeli. Doğup büyüye kadar
insan bir çevreden bir aileden geçiyor
bu doğru. Ama günün sonunda kişiliğin
şekillenmesi yine kişiye kalmıştır.

Tüm etkilenmeler bütünü sağdan soldan
görüp işittiklerimiz evet... Ama önemli
olan her zaman biziz bizzat kendimiz.
Önemli olanı belirlemeliyiz. Yoksa
bütün çabalar bir sonuca
bağlanmayabilir.

BİZİZ, ~~BİZZAT~~ KENDİMİZ

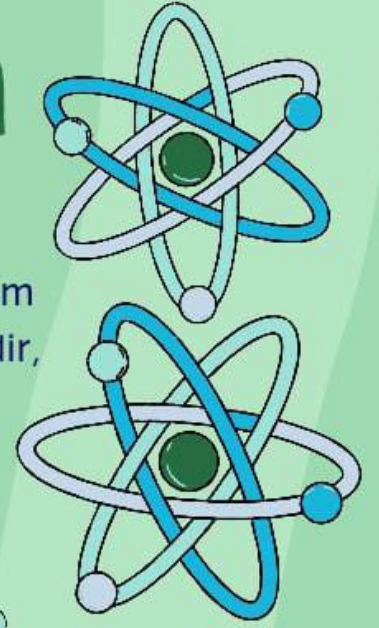
HERKES TARAFINDAN GÖRÜLEN VEYA
BİLİNE YÖN SENİN VEYA KARŞINDAKİNİN
GEÇEĞİNİ YANSITMAZ SEN DE BUNU
KENDİNDEN ÇIKARTABİLİRSİN. HANGİ
ZAMANDA KARŞINDAKİNE TAM OLARAK
İFADE EDEBİLDİN? TAM OLARAK...

SENİ ASLA ANLAYAMADILAR. BAZEN GÜÇLÜK
ÇEKTİLER, ÇEKTİN, ANLAŞILMAZ BİRİ OLDUĞUNU
SÖYLEDİLER. ÇÜNKÜ HERKESİN KENDİ YOLLARI
VAR, -KENDİ DOĞRULARI- VAR. SEN NE KADAR
KARŞISINDA ONA ANLATIRSAN ANLAT HER ZAMAN
İÇİNDE O KÜÇÜK GİBİ GÖRÜNEN BÜYÜK KUŞKUYU
TAŞIYACAKTIR.

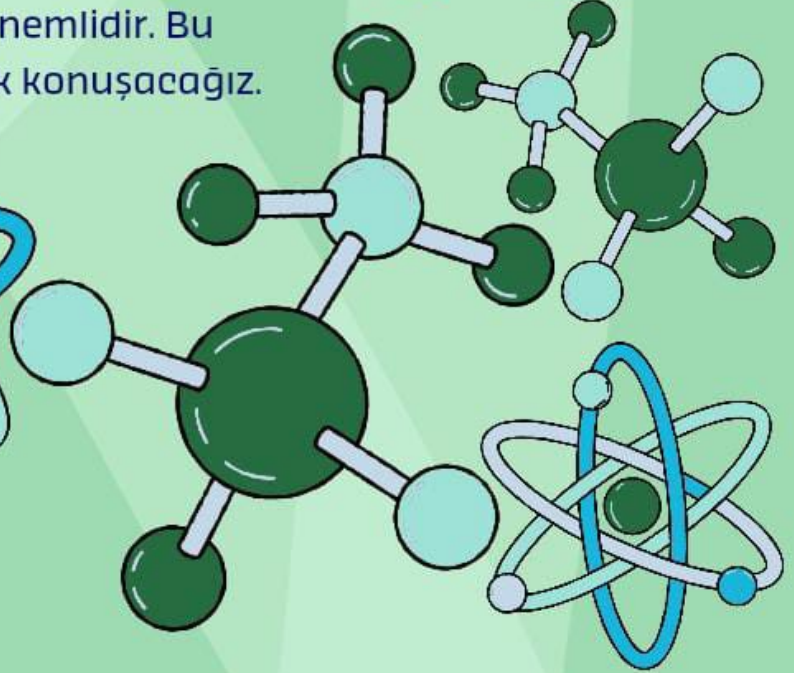
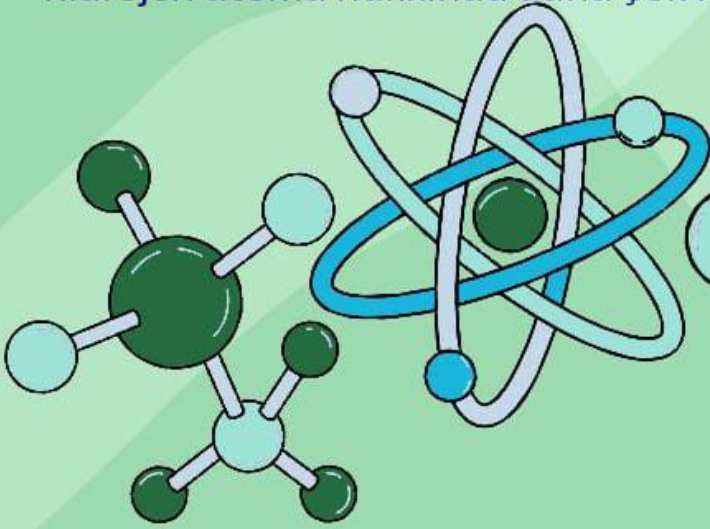
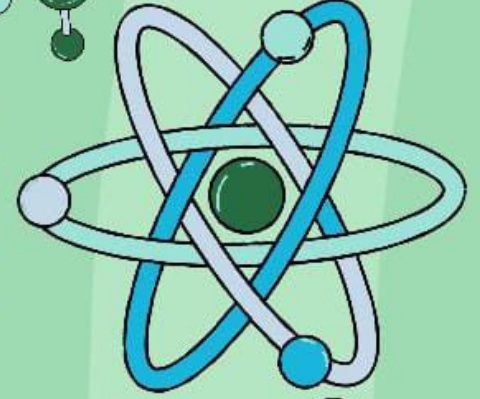
KUANTUM DOLANIKLIĞI

Bir cismin örneğin beyaz bir kutudaki mavi bir topu düşünelim, şimdiden söyleyeyim top ve kutunun rengi önemsizdir, bu mavi topun kutuda olup olmadığını nasıl bilebiliriz ?

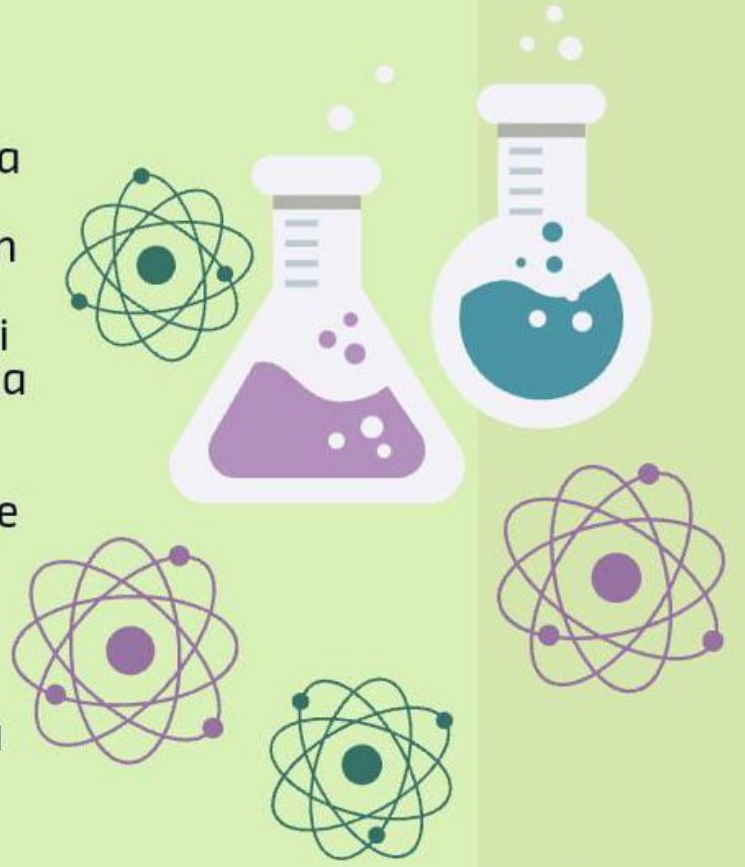
Bu konuda fizikçiler ikiye ayrılıyor: Albert Einstein , Padolski ve Rosen' dan oluşan 'APR' grubu ve Neils Bohr ve Schrodinger'in başını çektiği ' kuantum mekaniği ' grubu . Einstein'ı herkes belirli bir ölçüde tanıyordur . Kendisini $E = mc^2$ formülü ile tanıyan çoktur . Zira bu formül klasik fizikte önemli bir formüldür. Bu adamı APR grubunun temsilcisi olarak alabiliriz. Neils Bohr ise kimyada ismini duyurmuş bir fizikçi. Bohr'un özellikle hidrojen atomu üzerinde yaptığı çalışmalar, kimya dalı için çok önemlidir. Bu hidrojen atomu hakkında daha çok konuşacağız.

Size bir zemin hazırladığıma göre artık başlayabilirim. Bölmeyi, ayırmayı sevmem ama bu yazımızda fazlaca iki gruptan bahsedeceğiz. Einstein, az önce bahsettiğim topun orada olup olmadığını klasik fiziğe göre bilmek ya da bilmemek ile ilgili olduğunu söylüyor. Yani topun orada olduğunu bilen biri için orada, bilmeyen biri için ise değil. Ancak Neils Bohr ve arkadaşları buna şöyle karar veriyorlar. Kutuyu açmadan önce elimizde iki ihtimal var:

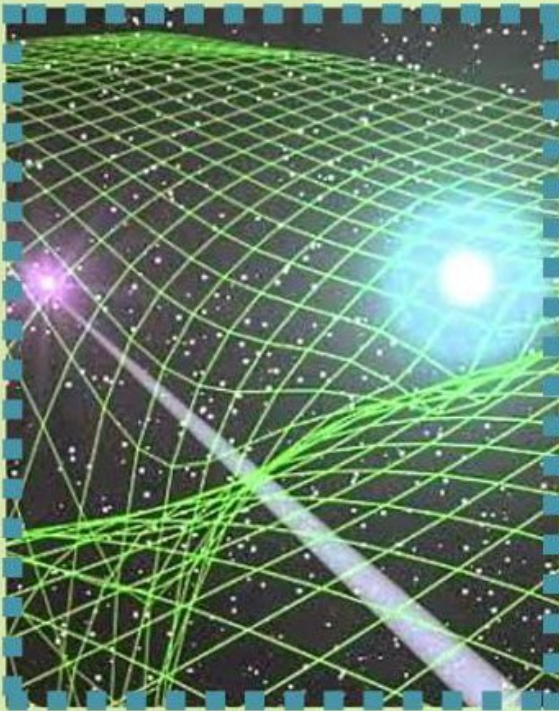
Topun orada olması ya da olmaması. Ancak açtığımızda topu görürsek top var demektir.

Yani Bohr ve arkadaşları gözlem olmadan kesinlik olamayacağını söylüyor. Bu klasik fiziğe aykırı tabii. Ama bizim boyutlarımızda. Atom altı parçacıklarda da durum böyle midir?

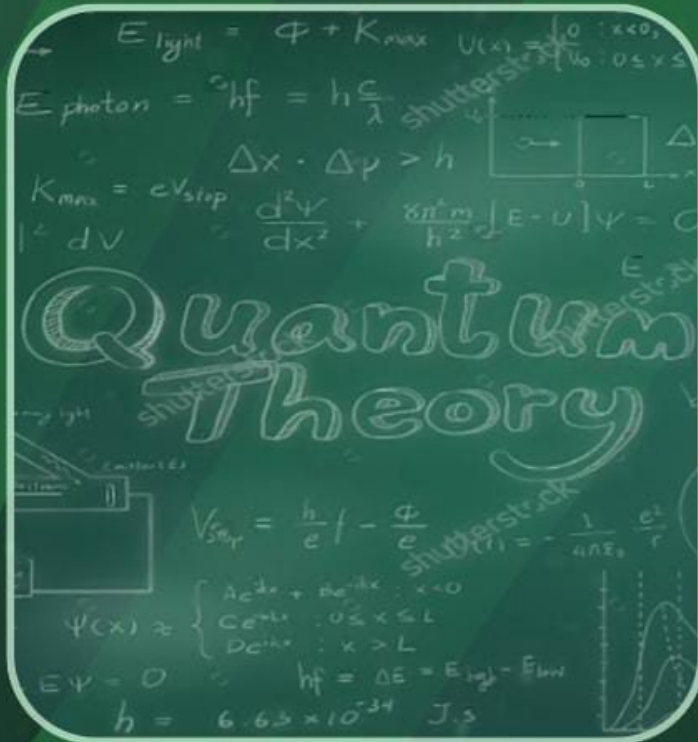

Hayır. İşte bu yazı bunu anlatıyor olacak. Hidrojen atomunu ele alalım. Bir proton var ve bunun etrafında dönen bir elektron ... Tıpkı Dünyamız ve Ay gibi ... Ama benzerlik buraya kadar. Çünkü biz klasik fizikten yararlanarak Ay'ın konumunu biliyoruz . Oysa elektron için bu durum geçerli değil. Elektronun belirli bir yörüngesi yok, sadece bulunma ihtimali çok olan ve az olan yerler var . Yani elektron her yerde bulunabilir. Bunun için bakmak gerekir. Buraya kadar anlattıklarım 'kuantum fiziği'ydi.

Şimdi geelim kuantum dolanıklığına. Bu top ve kutudan iki tane olsun ama biri mavi biri kırmızı olsun. Birini Kayseri'deki bir okuldaki öğrenciye verelim öğrencinin adı Mete olsun. Birini de ta Kanada'daki bir öğrenciye verelim. Onun da adı Alice olsun. Çocuklar topların ne renk olabileceğinden haberdar olsunlar, ve kutuları açsınlar. Alice eğer mavi topu görürse kırmızının da Mete'de olduğunu bilir öyle değil mi? Yani sanki sadece birini gözlemlememiz diğeri hakkında bize bilgi verecek öyle değil mi? İşte burada APR grubu aramızdan ayrılıyorlar.

Aspect , Clauser ve Zeilinger ,2022 Nobel Fizik ödülünü alan kişilerdir . Çalışmaları dolayısıyla kazandılar bu ödülü. Çalışma, Bell'in ortaya attığı bir fikir üzerine idi 'düşünce deneyini 'deney düşüncesi' ne çevirdiler, meraklı okuyucular burada durup Bell kuramını derince araştırabilirler, ama ben burada size kısaca tanıtayım: APR grubunun 'fiziksel gerçekliğin kuantum tanımlaması ,tanımlanmış olarak kabul edilebilir mi?' başlığı ile bir makale yayınladı. Bu cesurca harekete karşı Bohr da aynı başlıkla bu yazıya karşılık bir makale yayınladı. Ve bunun üzerine APR, bir düşünce deneyi önerdi. Bir enerji kaynağı düşünün ve buna bağlı iki cisim ,bu cisimler yukarı da bahsettiğim gibi Mete ve Alice'de olsun . Ama bu sefer Bell bir değil iki soru soruyor. Sadece renkleri değil büyüklüklerini de soruyor. Yine bu taneciklere bakarak karar verebiliriz öyle değil mi? Ama bunların arasında bir telepati olmadığı sürece bu toplar birbirleri ile ışık hızından daha hızlı iletişime geçiyor olmalılar çünkü Mete ve Alice kutuları aynı anda açtıklarında durum değişmeyecek ve bu anlarsınız ki klasik fiziğe aykırı. Çünkü doğada en hızlı ancak ışık hızında hareket edebilirsiniz. İşte bunun üzerine Bell bir kuram geliştiriyor: Bell kuramı. Kuram şöyle diyor: Bu cisimlere bu sefer çocuklar hem rengini hem de büyüklüğünü sormaları gerektiğini bilirse aynı anda aynı soruyu soramazlar ve bu da aralarında telepati olmadığını gösterir. Mükemmel bir düşünme biçimi öyle değil mi?

Bell'in bu kramı pek ilgi görmedi o zamanlarda ancak yıllar sonra az önce bahsettiğim Nobel ödüllü fizikçilerden Aspect bunu farkettilerinde deney yapmak istedi ve yaptı da... Sonuçlar kuantum mekaniğine uygundu ve daha sonra diğer ödüllü fizikçiler de yaptıkları çalışmalar sonucunda aynı kanıya vardılar.

Toplardan biri eksiye diğeri hep artıydı. İleride bu ışık hızından daha hızlı aktarımı, bilgi aktarımı için de kullanabilir miyiz? Sonuçta toplar arasındaki uzaklık ne olursa olsun değişmeyeceğine göre bu çok büyük bir güç olmaz mıydı?

ARGÜMAN DERGİ

@arguman.dergi